

**Матеріали всеукраїнської
наукової-практичної
конференції**

**«АГРОЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ
АГРАРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗОНИ ПОЛІССЯ»**

**22 квітня 2026 року
м. Житомир**

*Видається за рішенням організаційного комітету конференції
(протокол № 3 від 20 квітня 2026 р.)*

«Агроекологічна безпека та використання аграрного потенціалу зони Полісся». Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції 22 квітня 2026 року. – Житомир: ІСГП НААН, 2026. – 178 с.

Збірник містить матеріали досліджень вчених теоретичного і практичного характеру з актуальних питань сільського господарства; агроекологічних аспектів виробництва сільськогосподарської продукції.

Матеріали можуть використовуватись керівниками державних установ, спеціалістами, аспірантами, науковими співробітниками, студентами вищих навчальних закладів.

Видається в авторській редакції

Збірник підготовлено з оригіналів тез авторів без літературного редагування.

Організаційний комітет конференції:

1. Рижук С.М. – д.с.-г.н., академік НААН, директор ІСГП – голова оргкомітету;
2. Савчук І.М. – д.с.-г.н., заст. директора з наукової роботи ІСГП;
3. Ратошнюк В.І. – д.с.-г.н., заст. директора з інноваційної діяльності ІСГП;
4. Тимошенко М.М. – д.е.н., директор ЖАТФК;
5. Ключевич М.М. – д.с.-г.н., завідувач кафедри здоров'я природи та якості харчових ресурсів ДУ «Житомирська політехніка»;
6. Приймачук Т.Ю. – к.е.н., вчений секретар ІСГП;
7. Савчук О.І. – к.с.-г.н., зав. відділу наукових досліджень з питань інтелектуальної власності, маркетингу інновацій ІСГП;
8. Штанько І.П. – к.с.-г.н., зав. відділу селекції та інноваційних технологій хмелю ІСГП;
9. Цуман Н.В. – к.с.-г.н., зав. кафедри агрономії та лісового господарства ЖАТФК;
10. Штанько Т.А. – секретар оргкомітету.

© Колектив авторів, 2026

© ІСГП НААН, 2026

Грицюк Н. В., Іващенко І. В.

ОЦІНКА СТІЙКОСТІ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ДО ЗВИЧАЙНОЇ
КОРЕНЕВОЇ ГНИЛІ 42

Гуменюк О.В.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МАКРОЛОФУС КАЛІГІНОЗУС
(*MACROLOPHUS CALIGINOSUS*) ЗА ТЕПЛИЧНОГО ВИРОЩУВАННЯ
ТОМАТІВ 45

Железняк В.В., Грабовський М.Б., Козак Л.А., Качан Л.М.

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРОКІВ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ДЛЯ
ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ 48

Забродський Н. П.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНДЕКСНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПРИ
РОЗВЕДЕННІ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ ДАНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ .. 51

Залевський Р. А., Ключевич М. М., Венгер О. В., Алексєвич Т. М.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ
БЕЛОГЕННОЇ ФУНКЦІЇ ҐРУНТІВ 55

**Залевський Р. А., Ключевич М. М., Венгер О. В., Пасічник І. О.,
Наконечний В. М.**

ВПЛИВ ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНИХ СИСТЕМ УДОБРЕННЯ НА
ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДУ КУКУРУДЗИ СИ ФЕНОМЕН В УМОВАХ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ 62

**Залевський Р. А., Ключевич М. М., Венгер О. В., Пасічник І. О.,
Шевцов В. В.**

ВПЛИВ НОРМ ТА СПОСОБІВ СІВБИ НА ВЕГЕТАЦІЮ,
ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА ГРЕЧКИ В УМОВАХ
ЖИТОМИРЩИНИ 66

Злиденний І. І.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ОБРОБКИ БІОПРЕПАРАТІВ НА ФОРМУВАННЯ
ПРОДУКТИВНОСТІ СОРОГО ЗВИЧАЙНОГО (ДВОКОЛЬОРОВОГО) В
УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 70

Зосимчук М. Д., Поліщук О. С.

БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ОСУШУВАНОВОГО ТОРФОВОГО ҐРУНТУ ЗА
РІЗНОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ 73

УДК 633.15:631.811:631.559

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРОКІВ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ

Железняк В.В. – аспірант

Грабовський М.Б. – доктор сільськогосподарських наук, професор

Козак Л.А. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Качан Л.М. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

Вирощування кукурудзи на зерно має важливе значення у забезпеченні продовольчої та енергетичної стабільності України. Водночас сучасні кліматичні зміни супроводжуються зростанням частоти та сили дії стресових чинників, зокрема тривалих посух, різких температурних коливань і екстремальних погодних явищ [1]. Такі умови негативно впливають на перебіг ростових процесів рослин кукурудзи, що призводить до зниження рівня врожайності та погіршення якісних показників зерна. За даними досліджень, одним із ефективних шляхів пом'якшення впливу абіотичних стресів є використання екзогенних регуляторів росту [2].

Застосування препаратів, що містять фітогормони, амінокислоти та екстракти морських водоростей, сприяє оптимізації фізіолого-біохімічних процесів у рослинах, активізує формування вторинної кореневої системи та підвищує ефективність засвоєння поживних речовин із ґрунту [3]. Важливою умовою досягнення високої ефективності є вибір оптимальних строків внесення таких препаратів. Зокрема, обробка рослин у ранні фази органогенезу, наприклад у період 6–8 листків, коли відбувається формування генеративних органів і закладається потенціал врожайності, має вирішальне значення [4].

Застосування регуляторів росту в технології вирощування кукурудзи також сприяє підвищенню стійкості рослин до водного дефіциту. Завдяки активізації антиоксидантної системи та регуляції водного обміну такі препарати зменшують негативний вплив посухи, підтримують тургор клітин і забезпечують стабільніше функціонування фотосинтетичного апарату [5–9].

Крім того, використання регуляторів росту позитивно впливає на процеси фотосинтезу та накопичення біомаси. Посилення синтезу хлорофілу, підвищення активності ферментів і покращення енергетичного обміну сприяють більш інтенсивному росту рослин і формуванню високопродуктивного агрофітоценозу [10].

Не менш важливим є вплив регуляторів росту на реалізацію генетичного потенціалу гібридів кукурудзи. За оптимальних умов застосування вони сприяють більш повному розкриттю продуктивних можливостей рослин, підвищенню маси зерна, що в зростанні врожайності навіть за несприятливих умов вирощування [11–12].

Метою досліджень було встановлення впливу регуляторів росту на продуктивність гібридів кукурудзи.

Дослідження проводили у 2025 р. на базі ТОВ «Земля Томилівська» Білоцерківського району Київської області за наступною схемою: Фактор А. Гібриди кукурудзи. 1. П8604 (ФАО 210) 2. П8834 (ФАО 280) 3. П9255 (ФАО 330). Фактор В. Застосування регуляторів росту рослин Ерайз (1 л/га) і Келпак (2 л/га): 1. ВВСН 13–15 (3–5 листків) 2. ВВСН 16–18 (6–8 листків) 3. ВВСН 59 (повна поява волоті). Дослідження проводили згідно загальноприйнятих методик в агрономії. Урожайність зерна визначали шляхом збирання та зважування зерна з облікової площі ділянки з подальшим перерахунком на 14 % вологість. Повторність досліду триразова.

У 2025 році поєднання сприятливого температурного режиму з достатнім зволоженням у ключові фази розвитку кукурудзи створило передумови для формування високої врожайності культури. Проведені дослідження засвідчили, що швидкість нагромадження сухої речовини значною мірою визначалася як генетичними характеристиками гібридів, так і термінами застосування регуляторів росту. Максимальні показники приросту сухої маси спостерігалися за обробки рослин у фазу ВВСН 16–18, коли дія препаратів найбільш ефективно активізувала ростові процеси та сприяла формуванню потужного асиміляційного апарату.

Рівень урожайності зерна досліджуваних гібридів варіював у межах 9,5–12,5 т/га. Найвищу продуктивність продемонстрував середньостиглий гібрид П9255 за умови внесення регуляторів росту у фазу ВВСН 16–18 (6–8 листків), де врожайність досягла 12,5 т/га.

За сприятливих погодних умов 2025 року використання регуляторів росту підтвердило свою ефективність як важливого елементу технології вирощування кукурудзи в умовах Правобережного Лісостепу. Найбільш обґрунтованим з біологічної та економічної точок зору є застосування препаратів Келпак (2 л/га) та Ерайз (1 л/га) у фазу ВВСН 16–18 (6–8 листків), що забезпечує інтенсивне накопичення сухої речовини рослинами. За такої технологічної схеми гібрид П9255 (ФАО 330) формує максимальну врожайність зерна на рівні 12,5 т/га.

Список використаних джерел.

1. Pysarenko P. V., Zaiets S. O., Vasylenko R. M., Shcherbyna Z. V. Application of plant growth regulators on corn crops in the southern steppe of Ukraine. *Land Reclamation and Water Management*. 2025. №1. P. 89-97.

2. Waqas M. A., Khan I., Akhter M. J., Noor M. A., Ashraf U. Exogenous application of plant growth regulators (PGRs) induces chilling tolerance in short-duration hybrid maize. *Environmental Science and Pollution Research*. 2017. №24(12). P. 11459-11471.

3. Тимофійчук О. Б. Ефективність використання регуляторів росту нового покоління в технології вирощування кукурудзи на зерно в умовах західного Лісостепу України. *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету* 2012. №2. С. 40-42.

4. Козак Л.А., Грабовський М.Б., Качан Л.М., Павліченко К.В., Німенко С.С. Ефективність застосування регуляторів росту при вирощуванні кукурудзи на зерно за контрастних умов навколишнього середовища. *Таврійський науковий вісник*. 2025. № 142. Частина 1. С. 124–136.

5. Грабовський М. Б., Павліченко К. В. Накопичення сухої маси рослинами кукурудзи залежно від удобрення та позакореневого підживлення. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів, молодих учених та спеціалістів. Харків, 3 грудня 2021 року. С. 26-27.

6. Мамчур О. В. Фізіолого-біохімічні особливості формування продуктивності кукурудзи за впливу регуляторів росту рослин. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького*. 2013. №15(2). С. 152-160.

7. Mubarak S., Wicaksono F. Y., Nuraini A., Rahmat B. P. N., Budiarto R. Agronomical characteristics of sweet corn under different plant growth regulators during the dry season. *Biodiversitas: Journal of Biological Diversity*. 2022. №23(6). P.123-128.

8. Грабовський М.Б. Економічна і енергетична ефективність технологічних заходів при вирощуванні кукурудзи та сорго цукрового для виробництва біогазу. Енергоефективність та енергозбереження: економічний, технічний та агроекологічний аспекти: [колективна монографія]. Полтава: Астроя. 2019. С. 380–385.

9. Filonenko S., Tyshchenko M., Popov O. Реалізація продуктивного потенціалу кукурудзи за позакореневого внесення регуляторів росту. *Scientific Progress & Innovations*. 2022. №3. С. 31-39.

10. Pallaoro D. S., Avelino A. C. D., Camili E. C., Guimarães S. C., Albuquerque M. C. D. F. E. Priming corn seeds with plant growth regulator. *Journal of Seed Science*. 2016. №38(03). P. 227-232.

11. Грабовський М.Б., Козак Л.А., Павліченко К.В. Зміна фотосинтетичних показників посівів кукурудзи під впливом макро і мікро добрив. Матеріали II

Міжнародної науково-практичної конференції «Аграрна освіта та наука: досягнення і перспективи розвитку», Біла Церква, 4-5 березня 2021 р., С. 187-189.

12. Грабовський М.Б. Гібриди кукурудзи. *Агробізнес сьогодні*. 2011. №4 (203). С. 12–20.

УДК 636.2:631.582

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНДЕКСНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПРИ РОЗВЕДЕННІ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ ДАНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Забродський Н. П. – здобувач освітнього ступеня доктор філософії

Поліський національний університет, м. Житомир

Вступ. Сучасна селекція молочної худоби має ґрунтуватися на системному підході, за якого методи відбору й добору оптимізуються з урахуванням основних закономірностей передавання спадкової інформації в відкритих і закритих популяціях тварин. Перспективні селекційні програми повинні брати до уваги відносний вплив материнської спадковості, роль жіночих предків, видатних родоначальниць родин і корів-рекордисток у формуванні високопродуктивних генотипів, спиратися на індексну селекцію, забезпечувати підвищення плодючості та тривалості господарського використання тварин, їхню стійкість до захворювань, а також оцінювати еколого-генетичні показники, зокрема стабільність і пластичність продуктивності, що відображають чутливість різних генотипів до умов середовища [2, 5].

Тому в останні десятиріччя все більшого поширення набуває індексна селекція, що базується на багатофакторному оцінюванні тварин за сукупністю господарсько-корисних ознак.

Проте ефективність застосування індексного добору у конкретних виробничих умовах залишається недостатньо дослідженою, що обмежує можливість її широкого впровадження у практику племінної роботи.

Матеріали та методика досліджень. Матеріалом для досліджень слугували дані щодо племінного та продуктивного використання 136 корів-первісток голштинської породи данської селекції, які утримуються у племзаводі ПАФ